

شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها با شانس دستیابی به آنها در جوانان: مقایسه‌های جمعیت‌شناختی

هوشنگ گراوند

استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران. ایمیل: garavand.h@lu.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در بین دانشجویان بود. این پژوهش به روش توصیفی طراحی و انجام شد. نمونه شامل ۲۱۰ نفر از دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد بودند. پرسش‌نامه اهداف و آرزوها توسط دانشجویان تکمیل شد. پایایی و روایی سازه پرسش‌نامه اهداف و آرزوها توسط محقق احراز شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر روش‌های آمارتوصیفی (میانگین، انحراف معیار) از روش‌های آمار استنباطی (تحلیل واریانس چندمتغیری (MANOVA) استفاده شد. نتایج آزمون چند متغیری نشان داد بین دانشجویان دختر و پسر از لحاظ شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در خرده هدف‌های لذت و موفقیت مالی و همچنین بین دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در خرده هدف‌های لذت، محبوبیت، تصویر بدنی و موفقیت مالی و بین دانشجویان ساکن روستا و شهر در خرده هدف همنوایی تفاوت معناداری وجود دارد اما بین دانشجویان رشته علوم انسانی و غیرعلوم انسانی تفاوت معنادار نبود. همچنین از لحاظ میانگین اهمیت اهداف و آرزوها بین دانشجویان دختر و پسر در خرده هدف‌های معنویت، سلامتی، پذیرش خود، همنوایی، تصویر بدنی و کل پرسشنامه تفاوت معناداری وجود دارد اما بین دانشجویان مقطع کارشناسی و ارشد، دانشجویان ساکن روستا و شهر و دانشجویان رشته علوم انسانی و غیرعلوم انسانی تفاوت معنادار نبود و همچنین از لحاظ میانگین شانس دستیابی به اهداف و آرزوها بین دانشجویان دختر و پسر در خرده هدف‌های لذت، معنویت، سلامتی، حس اجتماعی، پذیرش خود، همنوایی، موفقیت مالی و کل پرسشنامه و بین دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر از لحاظ خرده هدف‌های لذت، پذیرش خود و موفقیت مالی تفاوت معناداری بود اما بین دانشجویان مقطع کارشناسی و ارشد، دانشجویان رشته علوم انسانی و غیرعلوم انسانی تفاوت معنادار نبود. یافته‌های این پژوهش موید این است که دانشجویان دختر نسبت به پسران در کلیه اهداف، هم اهمیت بیشتری برای آرزوها قائل‌اند و هم شانس بیشتری برای رسیدن به آنها دارند.

واژگان کلیدی: اهداف و آرزوها، شکاف، دانشجو

۱- مقدمه

اهداف زندگی دلیلی هستند که افراد برای رسیدن به آن تلاش می‌کنند و نقش مهمی در برانگیختگی فرد دارند (رایان و پنتریج^۱، ۱۹۹۷). از دهه ۱۹۸۰ در پژوهش‌های روانشناسی در مورد اهداف زندگی یک تحول رخ داد. پژوهشگران از دیدگاه‌های متفاوت شروع به بررسی وسیع فرایندها و ابعاد مربوط به فعالیت‌ها و آرزوهایی که مردم غالباً به دنبال آن بودند نمودند (پروین^۲، ۱۹۸۹). باید یادآور شد که قبل از این مطالعه، آرزوها و اهداف زندگی دانشجویان زمینه مطالعاتی مجموعه‌ای از نظریات جامعه‌شناسی و روان‌شناسی بوده است. در حوزه جامعه‌شناسی، نظریه‌های «محرومیت نسبی»^۳ (دیویس^۴، ۱۹۹۶) و نظریه «فشار محیطی»^۵ (تیسستلویت و ویلز^۶، ۱۹۶۶) از جمله نظریاتی هستند که به تبیین اهداف زندگی جوانان پرداخته‌اند. در نظریه «محرومیت نسبی» دیویس بیان می‌شود که در یک چارچوب گروهی مرجع انتخاب اهداف زندگی در بین دانشجویان نتیجه عزت نفس و خودپنداره آنان است که آن نیز به نوبه خود بر اساس بخشی از ارزیابی دانشجو از عملکردش در مقایسه با همکلاسان خود است. دیویس نتیجه می‌گیرد که گروه مرجع مهم برای یک دانشجوی کارشناسی شامل دیگر دانشجویان در آن دانشگاه هستند و نه در سطح کشور. جهت حمایت از این فرضیه دیویس داده‌های را گزارش می‌دهد که نشان دهنده آن است که انتخاب اهداف در دوره زندگی فارغ‌التحصیلان بیشتر با معدل دانشجویان همان دانشگاه رابطه دارد (به عنوان اندازه از عملکرد تحصیلی) تا با کیفیت دانشگاه در سطح ملی (اندازه‌ای که منعکس کننده توزیعی در سطح ملی است - مثل رتبه‌بندی دانشگاه‌ها). دیویس نتیجه می‌گیرد که قورباغه بزرگی بودن در یک استخر کوچک تأثیرات مثبت بیشتری بر روی آرزوها دارد تا قورباغه کوچکی بودن در یک استخر بزرگ. در نظریه «فشار محیطی» بیان می‌شود که پیشرفت و آرزوها و اهداف زندگی جوانان از بافت اجتماعی او سرچشمه می‌گیرد. اصولاً در این نظریه به نقش کیفیت دانشگاه یا حسن انتخاب توجه می‌شود. بر اساس نظریه محیطی حسن انتخاب باید تأثیر منفی بر اهداف زندگی و آرزوها بگذارد، چون یک اثر منفی بر پیشرفت تحصیلی دارد (به طور مثال، یک دانشجو سختی بیشتری را باید تحمل کند تا یک نمره خوب را در یک دانشگاه خوب به دست آورد). نظریه «فشار محیطی» از زاویه دیگر، از این ایده حمایت می‌کند که حسن انتخاب باید به طور مثبت بر اهداف زندگی و آرزوها تأثیر بگذارد، چون دانشجو بهترین عملکردش را به کار می‌گیرد، بالاترین هدف را برای خود تعیین می‌کند و در دانشگاه که

¹ - Ryan, & Pintrich

² -pervin

³ -relative deprivation

⁴ - Davis

⁵ -environmental-press

⁶ - Thistlethwaite, & Wheeler

قرار گرفته است هم‌کلاسی‌هایش آرزوهای رفیع و بهترین پیشرفت را دارند با این وجود محتوای اهداف بدون تردید می‌تواند پیش‌بینی‌کننده مهمی در زمینه‌ی علایق و جهت‌گیری‌های آینده افراد باشد (خیر، ۱۳۸۹).

در حوزه روانشناسی نظریه‌ی انگیزشی «خودمختاری»^۱ دسی و رایان (۱۹۸۵، ۱۹۹۱، به نقل از گروزت، کاسر، آهوویا، دالز، کیم^۲ و همکاران، ۲۰۰۵) به تبیین اهداف زندگی جوانان پرداخته است. نظریه‌ی خودمختاری ارزش‌های مورد تأکید در رویای آمریکایی^۳ و فلسفه‌ی لذت‌گرایی^۴ را به عنوان دفاع‌هایی در مقابل با ناامنی‌های روانشناختی مطرح کرده است (کاسر و رایان^۵، ۱۹۹۶). حال با توجه به نکات مذکور، اهداف شخصی افراد که در نظریه خودمختاری به دو دسته ذاتی و بیرونی تقسیم‌بندی شده‌اند (کاسر و رایان، ۲۰۰۱) نیز پیگیری اهداف به دلایل یا انگیزش‌های خودپیرو (انگیزش‌های ذاتی، همسان‌سازی شده، انسجام یافته) و غیرخودپیرو (انگیزش‌های بیرونی و درون‌فکنی شده) را توصیف می‌کنند. اهداف ذاتی^۶ (رشد شخصی یا خودپذیری^۷، ارتباط یا پیوندجویی^۸، همکاری اجتماعی یا احساس اجتماعی^۹ و حفظ سلامتی)، اغلب رفتارها و اهدافی را در بر می‌گیرند که به دلیل حمایت محیط از ارضاء نامشروط نیازهای بنیادین، به واسطه ارضاء نیازهای روانی برای شایسته بودن، ارتباط صمیمی با دیگران داشتن و انجام رفتارهای مورد علاقه و تأیید خود، ارزش‌گذاری و پیگیری می‌شوند. در مقابل اهداف بیرونی^{۱۰} (شهرت^{۱۱}، ثروت^{۱۲} و ظاهر یا جذابیت فیزیکی^{۱۳}) اغلب رفتارها و اهدافی را شامل می‌شوند که بنابر اجبار و فشارهای بیرونی و درونی دنبال می‌شوند (کاسر و رایان، ۱۹۹۶). از اهداف بیرونی، تحت عنوان «آرزوهای مادی» یا «رؤیاهای آمریکایی» نیز یاد می‌شود (ساگیف^{۱۴} و همکاران، ۲۰۰۴).

در ادامه گروزت و همکاران (۲۰۰۵) جهت تعمیم بیشتر اهداف ذاتی و بیرونی در فرهنگ‌هایی با تفاوت‌های اجتماعی و اقتصادی، شناسایی تمایزات بیشتر میان اهداف ذاتی و بیرونی و شناسایی اهداف و ابعاد و رای هفت هدف و دو بعد ذاتی و بیرونی، با مطالعه بر ۱۸۵۴ دانشجو از ۱۵ فرهنگ متفاوت، علاوه بر تأیید ابعاد ذاتی و بیرونی اهداف که پیش از این مطرح

1. self- determination
 2. Grouzet, Kasser, Ahuvia, Fernandez-Dols, Kim
 3. American dream
 4. Hedonism
 5. Kasser & Ryan
 6. Intrinsic
 7. Personal growth or self-acceptance
 8. Relatedness or affiliation
 9. Community contribution or community feeling
 10. Extrinsic
 11. Fame
 12. Wealth
 13. image or physical attractiveness
 14. Sagiv

شده بود، بُعد دو قطبی دیگری از اهداف را با عنوان اهداف تعالی خود^۱ در برابر اهداف خودجسمانی^۲ مطرح کردند که چهار هدف هم‌نواپی^۳، لذت جویی^۴، ایمنی^۵ و معنویت^۶ را شامل می‌شود. در مطالعه آنها این یازده هدف در ساختاری مدور به طور یکسانی در کشورهای فقیر و غنی به دست آمدند. به این صورت که آرزوی همکاری اجتماعی علاوه بر قرار گرفتن در بعد ذاتی، گرایشی را به بعد تعالی خود نشان داد. در حالی که دو هدف سلامتی و موفقیت مالی علاوه بر قرارگیری در بعد ذاتی و بیرونی گرایشی را به بُعد خودجسمانی نشان دادند. در میان چهار هدف جدید نیز هدف معنویت در بعد تعالی خود و هدف لذت‌جویی در بعد خودجسمانی قرار گرفت، هدف ایمنی نیز گرایشی را به ابعاد ذاتی و خودجسمانی نشان داد و هدف هم‌نواپی نیز گرایشی را به ابعاد بیرونی و تعالی خود نشان داد.

همزمان با فعالیتهای پژوهشی بر روی عناوینی مثل کارآمدی، تضاد، تمایل - اجتناب و امثال اینها محققان دیگری محتوای اهداف را به عنوان راهی برای درک چگونگی سازماندهی زندگی مردم و انواع اهدافی که برای آن تلاش می‌کنند بررسی نمودند (کرینگس^۷ و همکاران، ۲۰۰۸، لی، مک‌لنمی، لیم، و ارتیگا^۸، ۲۰۱۰، روسد، جانسون، و جانسون^۹، ۲۰۰۸، ایمونز^{۱۰}، ۱۹۸۹، به نقل از خیر، ۱۳۸۸، روبرت و روبین^{۱۱}، ۲۰۰۰، شلدون و کاسر^{۱۲}، ۱۹۹۵، کاسر و رایان^{۱۳}، ۱۹۹۶). بنابراین این گونه به نظر می‌رسد که هیچ کدام از نظریه‌های موجود به تنهایی و به طور کامل نمی‌توانند پدیده اهداف زندگی و آرزوهای دانشجویان را تبیین نمایند. احساس می‌شود که باید شرایطی را که تحت آن شرایط این نظریه‌ها قادرند پدیده آرزوها و اهداف را تبیین نمایند در نظر گرفته شوند؛ چون بافت‌های فرهنگی متفاوت و مجموعه شرایط فرهنگی در تعیین اولویت اهداف زندگی می‌تواند نقش موثری داشته باشد و پی بردن به این تفاوت‌ها می‌تواند به درک و فهم بیشتر فرهنگ‌ها و برنامه‌ریزی جهت اهداف زندگی جوانان در هر فرهنگ کمک نماید. بندورا^{۱۴} (۱۹۸۲) و برانداشتاتر و گیرویو^{۱۵}، ۱۹۹۴، به نقل از لطیفیان و بشاش، (۱۳۸۳) اظهار

1 . Self-transcendence

2 . Physical-self

3 . Conformity

4 . Hedonism

5 . Safety

6 . Spirituality

7 - Krings

8 - Lee, McInerney, Liem, & Ortiga

9 - Roseth, Johnson, & Johnson

10 -Emmons

11 -Roberts, & Robins

12 - Sheldon, & Kasser

13 - Kasser, & Ryan

14 -Bandura

15 -Brandtstadetr, & Greve

می‌دارند که محدودیت‌های محیطی - فرهنگی و خانوادگی همیشه می‌تواند اهداف فرد را تحت الشعاع خود قرار داده و سازماندهی شخص را دستخوش تغییر کند.

هدف‌های که در این پژوهش دانشجویان، هم اهمیت آنها را برای خود مشخص می‌کردند، و هم شانس دستیابی خود را برای رسیدن به آنها عبارت بودند از: امنیت، لذت، معنویت، سلامتی، حس اجتماعی، وابستگی، پذیرش خود، همنوایی، محبوبیت، تصویر بدنی و موفقیت مالی. بشر همیشه به دنبال رسیدن به هدف و آرزو بوده و طبعاً در پوشیدن جامه عمل به این دو نیز تلاش و کوشش بی‌بدیل داشته‌اند و زمانی نیز در رسیدن به اهدافی که برای خود انتخاب کرده است با شکست مواجه می‌شود. یکی از دلایل این شکست می‌تواند این باشد که اهدافی را که فرد انتخاب می‌کند با امکاناتی که در اختیار دارد خیلی فاصله دارد. با توجه به اینکه، رشته تحصیلی، محل سکونت (شهر، روستا)، جنسیت و مقطع تحصیلی از ویژگی‌های بافت اجتماعی هستند که می‌توانند بر اهداف و نیز شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها با شانس دستیابی به آنها تاثیر داشته باشند و همچنین توجه به جمعیت دانشجویی به عنوان یک جمعیت جوان و آینده‌ساز که همواره مورد توجه مسئولین بوده، هدف از این پژوهش بررسی آرزوها و شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دست‌یابی به آنها در دانشجویان است. در این پژوهش منظور ما از شکاف، فاصله بین اهمیت اهداف و آرزوها برای دانشجویان با شانس دستیابی به آنها یا امکاناتی که دانشجویان برای رسیدن به این اهداف و آرزوها دارند می‌باشد یعنی ابتدا ما نمره اهمیت و نیز شانس دستیابی به اهداف را به دست آوردیم و سپس شکاف این دو را با تفاضل شانس دستیابی از اهمیت اهداف به دست آوردیم. در کنار این هدف کلی به این سوالات پاسخ داده خواهد شد که آیا بین میانگین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد؟ آیا بین میانگین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تفاوت معناداری وجود دارد؟ آیا بین میانگین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر تفاوت معناداری وجود دارد؟ آیا بین میانگین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر انسانی تفاوت معناداری وجود دارد؟ آیا بین میانگین شکاف اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد؟ آیا بین میانگین شکاف اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در بین دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تفاوت معناداری وجود دارد؟ آیا بین میانگین شکاف اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در بین دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر تفاوت معناداری وجود دارد؟ آیا بین میانگین شکاف اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در بین دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر انسانی تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش تحقیق حاضر از نوع تحقیق توصیفی و علی-مقایسه‌ای است که به مقایسه آرزوهای جوانان بر حسب گروه‌های مختلف آنها می‌پردازد. جامعه آماری در این پژوهش دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد بود که تعداد کل آنها حدود ۱۶۰۰۰ نفر است. از جامعه یاد شده نمونه‌ای به حجم ۲۵۰ نفر انتخاب شد و ۲۵۰ پرسشنامه توزیع شد اما نمونه نهایی شامل ۲۱۰ نفر است. لذا نرخ تکمیل ۸۴ درصد است. از جهت مناسبت مقدار نمونه با توجه به نوع تحقیق و وقت گیر بودن اجرای پرسشنامه عدد مناسبی است. ۱۱۶ نفر مرد (۵۵٪) و ۹۴ نفر آنها زن (۴۵٪) بودند و ۱۵۲ نفر (۷۲٪) دانشجوی کارشناسی و ۵۸ نفر (۲۸٪) دانشجوی کارشناسی ارشد بودند.

ابزار اندازه‌گیری:

مقیاس اهداف و آرزوهای زندگی گروزت و همکاران (۲۰۰۵):

مقیاس اهداف و آرزوهای زندگی (۱۹۹۶) دارای ۱۰۵ ماده بوده و توسط کاسر و رایان (۱۹۹۶) ساخته شده است. این نمایه شامل دو عامل سطح دوم (اهداف ذاتی و بیرونی) است که عامل اهداف و آرزوهای ذاتی، شامل ۴ عامل مرتبه اول (رشد شخصی، ارتباط صمیمانه و متعهدانه با دیگران داشتن، تعاون و همکاری اجتماعی و حفظ سلامتی بدن) و عامل اهداف و آرزوهای بیرونی، شامل ۳ عامل مرتبه اول (ثروت، شهرت و زیبایی) است. پاسخ‌دهندگان می‌بایست در طیف ۷ درجه‌ای (۱= اصلاً، ۷= زیاد) به سوالاتی در ارتباط با این ۷ هدف پاسخ دهند. کاسر و رایان (۱۹۹۶) در دو مطالعه همسانی درونی اهمیت و احتمال دستیابی به اهداف و آرزوهای ذاتی و بیرونی را ۰/۵۹ و ۰/۸۷ و ۰/۶۸ و ۰/۸۶ به دست آوردند. علاوه بر این، روایی و پایایی این نمایه در پژوهش‌های دیگر نیز مطلوب گزارش شده است (انتومانی، انتومانیز و نیکیتارس^۱، ۲۰۱۰؛ هندرسن-کینگ و میچل^۲، ۲۰۱۱). در مطالعه سبزه‌آرای لنگرودی، فرگوسن، سرافراز و محمدی (۲۰۱۴) علاوه بر بررسی ساختار عاملی و روایی همگرا و واگرای نمایه در فرهنگ ایرانی، همسانی درونی اهمیت و احتمال دستیابی به اهداف و آرزوهای ذاتی به ترتیب ۰/۸۶ و ۰/۸۷ و اهمیت و احتمال دستیابی به اهداف و آرزوهای بیرونی به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۸۴ گزارش شد. گروزت و همکاران (۲۰۰۵) با اهدافی چون تعمیم‌دهی بیشتر اهداف و آرزوهای ذاتی و بیرونی در فرهنگ‌هایی با خصوصیات اجتماعی و اقتصادی متفاوت، شناسایی تمایزات بیشتر میان اهداف و آرزوهای ذاتی و بیرونی و شناسایی اهداف و ابعادی ورای ۷ هدف و ۲ بعد ذاتی و بیرونی ارائه شده در مقیاس اهداف زندگی (۱۹۹۶)، با مطالعه بر ۱۸۵۴ دانشجو از ۱۵ فرهنگ متفاوت، ۷ هدف قبلی را که در دو بُعد ذاتی و بیرونی قرار داشتند به انضمام ۴ هدف جدید مورد بررسی قرار دادند. در مقیاس اهداف و آرزوهای زندگی

^۱ . Ntoumani, Ntoumanis & Nikitaras

^۲ . Henderson-King & Mitchell

(۲۰۰۵) که شامل ۴۷ ماده است، پاسخ‌دهنده به ۱۱ هدف و آرزو در دو بعد دو قطبی، ذاتی- بیرونی و تعالی‌خود- خودجسمانی مواجه می‌شود و می‌بایست میزان اهمیت هر هدف را بر مقیاسی ۹ درجه‌ای (۱= اصلاً، ۹= بشدت) ارزیابی کند. ۸ هدف از مطالعات قبلی اقتباس شده است (۷ هدف از کاسر و رایان، ۱۹۹۶ و هدف معنویت از کاسر، ۱۹۶۶) و حیطه‌های موفقیت مالی (۴ ماده)، زیبایی (۵ ماده)، شهرت (۴ ماده)، خودپذیری (۸ ماده)، پیوندجویی (۶ ماده)، احساس اجتماعی (۴ ماده)، سلامتی جسمانی (۵ ماده) و معنویت (۶ ماده) را اندازه‌گیری می‌کند؛ اما ۳ هدف جدید نیز ایجاد شده است که شامل همنوایی (۵ ماده)، امنیت (۵ ماده) و لذت‌جویی (۵ ماده) می‌شوند. در مطالعه گروزت و همکاران (۲۰۰۵) علاوه بر تأیید همسانی درونی عامل‌ها، با استخراج ۴۷ ماده نشان داده شد که ۷ هدف قبلی باز هم در دو بعد ذاتی و بیرونی قرار می‌گیرند اگرچه هدف احساس اجتماعی علاوه بر قرار گرفتن در بعد ذاتی، گرایشی را به بعد تعالی‌خود نشان داد. در حالی که دو هدف سلامتی و موفقیت مالی علاوه بر قرارگیری در بعد ذاتی و بیرونی گرایشی را به بعد خودجسمانی نشان دادند. در میان ۴ هدف جدید نیز هدف معنویت در بعد تعالی‌خود و هدف لذت‌جویی در بعد خودجسمانی قرار گرفتند، هدف امنیت نیز گرایشی را به ابعاد ذاتی و خودجسمانی نشان داد و هدف همنوایی نیز گرایشی را به ابعاد بیرونی و تعالی‌خود نشان داد. در ضمن گویه‌های ۷ و ۱۹ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند.

۳- یافته‌ها

یافته‌های توصیفی این پژوهش شامل شاخصهای آماری مانند میانگین و انحراف معیار برای متغیرهای مورد مطالعه است. تعداد کل دانشجویان ۲۱۰ نفر می‌باشد میانگین و انحراف معیار آنها به ترتیب در اهمیت اهداف و آرزوها در کل پرسشنامه (۳۱۳/۵۸، ۴۴/۴۶) و خرده هدفهای، لذت (۲۱/۲۱، ۴/۰۷)، معنویت (۳۴/۳۶، ۱۰/۱۴)، سلامتی (۳۱/۴۹، ۵/۴۱)، حس اجتماعی (۲۲/۷۳، ۴/۵۵)، وابستگی (۳۲/۴۱، ۵/۷۱)، پذیرش خود (۵۵/۷۶، ۷/۵۴)، همنوایی (۲۵/۰۸، ۶/۰۲)، محبوبیت (۲۰/۰۸، ۵/۶۳)، تصویر بدنی (۳۰/۹۱، ۷/۷۵)، موفقیت مالی (۳۰/۶۰، ۵/۴۸) است و میانگین و انحراف معیار شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در کل پرسشنامه (۲۶۷/۰۲، ۶۰/۷۸) و خرده هدفهای، لذت (۱۷/۴۸، ۴/۹۹)، معنویت (۲۷/۸۳، ۹/۹۳)، سلامتی (۲۴/۵۳، ۶/۸۳)، حس اجتماعی (۱۷/۴۳، ۵/۴۸)، وابستگی (۲۷/۲۱، ۶/۷۵)، پذیرش خود (۴۲/۴۸، ۱۰/۸۹)، همنوایی (۲۲/۱۷، ۶/۴۷)، محبوبیت (۱۶/۲۷، ۵/۰۲)، تصویر بدنی (۲۶/۲۷، ۶/۸۲)، موفقیت مالی (۲۳/۴۲، ۶/۹۱) است.

جدول (۲) میانگین و انحراف معیار اهمیت اهداف و آرزوها برای دانشجویان به تفکیک جنس

دختر		پسر			دختر		پسر		
۴/۹۷	۱۸/۵۶	۴/۸۵	۱۶/۶۰		شانس دستیابی به لذت	۳/۹۸	۲۲/۱۴	۴/۱۵	
۹/۸۸	۳۰/۰۸	۹/۷۱	۲۶	شانس دستیابی به معنویت	۹/۱۵	۳۶/۷۵	۱۰/۵۱	۳۲/۴۲	اهمیت معنویت
۴/۰۸	۳۲/۴۰	۶/۲۰	۳۰/۷۵	شانس دستیابی به سلامتی	۶/۷۴	۲۶/۹۷	۶/۷۲	۲۳/۳۶	اهمیت سلامتی
۵/۵۴	۱۸/۷۴	۵/۲۶	۱۶/۵۸	شانس دستیابی به حس اجتماعی	۴/۴۱	۲۳/۳۱	۴/۷۱	۲۲/۴۱	اهمیت حس اجتماعی
۶/۵۱	۲۸	۶/۹۰	۲۶/۵۶	شانس دستیابی به وابستگی	۵/۱۱	۳۲/۶۳	۶/۱۷	۳۲/۲۳	اهمیت وابستگی
۱۰/۳۳	۴۵	۱۰/۹۵	۴۰/۴۳	شانس دستیابی به پذیرش خود	۵/۶۳	۵۷/۴۴	۸/۶۰	۵۴/۴۶	اهمیت پذیرش خود
۶/۵۰	۲۳/۶۱	۶/۲۲	۲۱	شانس دستیابی به همنوایی	۵/۷۴	۲۶/۴۳	۶	۲۳/۹۸	اهمیت همنوایی
۴/۸۸	۱۶/۵۴	۵/۱۴	۱۶	شانس دستیابی به محبوبیت	۴/۹۷	۲۰/۵۶	۶/۱۰	۱۹/۶۸	اهمیت محبوبیت
۶/۳۷	۲۶/۸۲	۷/۱۵	۲۵/۸۱	شانس دستیابی به تصویر بدنی	۷	۳۲/۲۵	۸/۱۲	۲۹/۸۲	اهمیت تصویر بدنی
۶/۷۵	۲۴/۷۶	۶/۸۸	۲۲/۳۳	شانس دستیابی به موفقیت مالی	۵/۶۴	۳۰/۳۸	۵/۳۷	۳۰/۷۸	اهمیت موفقیت مالی
۵۹/۲۶	۲۸۰/۴۲	۶۰/۰۶	۲۵۶/۱۶	شانس دستیابی به کل اهداف	۴۷/۷۶	۳۲۴/۲۱	۴۷/۷۶	۳۲۴/۲۱	اهمیت کلی اهداف

برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین اهمیت اهداف و آرزوها در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش، شاخص پیلای تریس برابر ۰/۱۴ و معنی دار است ($F(10, 199) = 3/19$, $p = 0/001$) و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان دختر و پسر را رد کرد. مجذور اتا چند متغیره برابر ۰/۱۴ یعنی ۱۴ درصد از تغییرات چند متغیره متغیرهای وابسته مربوط به عامل جنسیت است. نتایج آزمون (MANOVA) نشان داد بین دانشجویان دختر و پسر از لحاظ اهمیت اهداف و آرزوها در خرده هدفهای معنویت $F(1,208) = 9/87$, $p = 0/002$ ، سلامتی $F(1,208) = 4/88$, $p = 0/02$ ، پذیرش خود $F(1,208) = 7/90$, $p = 0/005$ ، همنوایی، $F(1,208) = 8/93$, $p = 0/003$ ، و تصویر بدنی $F(1,208) = 5/19$, $p = 0/02$ تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می توان نتیجه گرفت که میانگین اهمیت اهداف و آرزوها در خرده هدفهای معنویت، سلامتی، پذیرش خود، همنوایی، و تصویر بدنی برای دانشجویان دختر بیشتر از پسر است، اما در بقیه خرده هدفها تفاوت معنادار نیست. در ادامه برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلای تریس برابر ۰/۱۰ و معنی دار است ($F(10, 199) = 2/22$, $p = 0/01$) نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان دختر و پسر را رد کرد. مجذور اتا چند متغیره برابر ۰/۱۰ یعنی ۱۰ درصد از تغییرات چند

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

متغیره متغیرهای وابسته مربوط به عامل جنسیت است. نتایج آزمون (MANOVA) نشان داد بین دانشجویان دختر و پسر از لحاظ شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در خرده هدفهای لذت $F(1,208) = 8/29$, $p = 0/004$ ، معنویت $F(1,208) = 8/99$, $p = 0/003$ ، سلامتی $F(1,208) = 7/83$, $p = 0/006$ ، حس اجتماعی ، $F(1,208) = 6/34$, $p = 0/01$ ، پذیرش خود $F(1,208) = 9/50$, $p = 0/002$ ، همنوایی $F(1,208) = 8/75$, $p = 0/003$ ، و موفقیت مالی $F(1,208) = 6/58$, $p = 0/01$ ، تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می توان نتیجه گرفت که میانگین شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در خرده هدفهای لذت، معنویت، سلامتی، حس اجتماعی، پذیرش خود، همنوایی، و موفقیت مالی برای دانشجویان دختر بیشتر از پسر است اما در بقیه خرده هدفها تفاوت معنادار نیست.

برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین اهمیت اهداف و آرزوها در دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلایی تریس برابر $0/08$ و معنی دار نیست ($F(10, 199) = 1/65$, $p = 0/09$) و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد را تأیید کرد. در ادامه برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلایی تریس برابر $0/06$ و معنی دار نیست ($F(10, 199) = 1/36$, $p = 0/20$) و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد را تأیید کرد.

برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین اهمیت اهداف و آرزوها در دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلایی تریس برابر $0/05$ و معنی دار نیست ($F(10, 195) = 1/03$, $p = 0/42$) و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر را تأیید کرد. در ادامه برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلایی تریس برابر $0/11$ و معنی دار است ($F(10, 195) = 2/36$, $p = 0/01$) و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر را رد کرد. مجذور اتا چند متغیره برابر $0/11$ یعنی ۱۱ درصد از تغییرات چند متغیره متغیرهای وابسته مربوط به عامل محل سکونت است. نتایج آزمون (MANOVA) نشان داد بین دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر از لحاظ شانس دستیابی به اهداف و آرزوها

در خرده هدفهای لذت $F(1,208) = 6/10$, $p = 0/01$ ، پذیرش خود $F(1,208) = 4/01$, $p = 0/04$ و موفقیت مالی $F(1,208) = 8/22$, $p = 0/005$ تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می توان نتیجه گرفت که میانگین شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در خرده هدفهای لذت، پذیرش خود، و موفقیت مالی برای دانشجویان ساکن شهر بیشتر از ساکن روستا است اما در بقیه خرده هدفها تفاوت معنادار نیست

برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین اهمیت اهداف و آرزوها در دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر انسانی تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلای تریس برابر $0/3$ و معنی دار نیست ($F(10, 196) = 0/60$, $p = 0/80$) و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر انسانی را تائید کرد. در ادامه برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر انسانی تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلای تریس برابر $0/5$ و معنی دار نیست ($F(10, 196) = 0/50$, $p = 0/41$) و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر انسانی را تائید کرد.

برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین شکاف اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلای تریس برابر $0/17$ و معنی دار است ($F(10, 199) = 4/13$, $p = 0/000$) و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان دختر و پسر را رد کرد. مجذور اتا چند متغیره برابر $0/17$ یعنی 17 درصد از تغییرات چند متغیره متغیرهای وابسته مربوط به عامل جنسیت است. نتایج آزمون (MANOVA) در جدول (۳) نشان می دهد که بین دانشجویان دختر و پسر از لحاظ شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در خرده هدفهای لذت $F(1,208) = 5/19$, $p = 0/01$ و موفقیت مالی $F(1,208) = 8/95$, $p = 0/003$ تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می توان نتیجه گرفت که شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در خرده هدفهای لذت و موفقیت مالی برای دانشجویان پسر بیشتر از دختر است.

برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین شکاف اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلای تریس برابر $0/9$ و معنی دار است $F(10, 199) = 1/93$, $p = 0/042$ و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن

میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد را رد کرد. مجذور اتا چند متغیره برابر ۰/۰۹ یعنی ۹ درصد از تغییرات چند متغیره متغیرهای وابسته مربوط به عامل مقطع است. نتایج آزمون (MANOVA) نشان داد که بین دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد از لحاظ شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در خرده هدفهای لذت $F(1,208) = 4/52$, $p = 0/035$ ، محبوبیت $F(1,208) = 5/72$, $p = 0/018$ و موفقیت مالی $F(1,208) = 3/97$, $p = 0/048$ ، تصویر بدنی $p = 0/004$, $8/41$ ، تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می توان نتیجه گرفت که شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در خرده هدفهای لذت، محبوبیت، تصویر بدنی و موفقیت مالی برای دانشجویان مقطع کارشناسی بیشتر از کارشناسی ارشد است.

جدول (۳): نتایج آزمون مانووا بین جنسیت و شکاف اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها

منوع	متغیرهای وابسته	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	معناداری
جنسیت	شکاف بین اهمیت لذت با شانس دستیابی به آن	۱۲۶/۵۹	۱	۱۲۶/۵۹	۵/۱۹	۰/۰۱
	شکاف بین اهمیت معنویت با شانس دستیابی به آن	۳/۴۱	۱	۳/۴۱	۰/۰۴	۰/۸۲
	شکاف بین اهمیت سلامتی با شانس دستیابی به آن	۴۸/۹۵	۱	۴۸/۹۵	۱/۰۴	۰/۳۰
	شکاف بین اهمیت اجتماع با شانس دستیابی به آن	۷۰/۸۳	۱	۷۰/۸۳	۲/۳۸	۰/۱۲
	شکاف بین اهمیت وابستگی با شانس دستیابی به آن	۵۵/۷۴	۱	۵۵/۷۴	۱/۳۲	۰/۲۵
	شکاف بین اهمیت پذیرش خود با شانس دستیابی به آن	۱۴۵/۶۴	۱	۱۴۵/۶۴	۱/۳۲	۰/۲۵
	شکاف بین اهمیت همنوایی با شانس دستیابی به آن	۱/۲۴	۱	۱/۲۴	۰/۰۳	۰/۸۴
	شکاف بین اهمیت محبوبیت با شانس دستیابی به آن	۷/۹۷	۱	۷/۹۷	۰/۲۶	۰/۶۰
	شکاف بین اهمیت تصویر بدنی با شانس دستیابی به آن	۱۰۴/۲۴	۱	۱۰۴/۲۴	۲/۰۲	۰/۱۵
	شکاف بین اهمیت موفقیت مالی با شانس دستیابی به آن	۴۱۶/۲۲	۱	۴۱۶/۲۲	۸/۹۵	۰/۰۰۳
خطا	شکاف بین اهمیت لذت با شانس دستیابی به آن	۴۴۵۱/۳۲	۲۰۸	۲۱/۴۰		
	شکاف بین اهمیت معنویت با شانس دستیابی به آن	۱۴۷۶۸/۹۱	۲۰۸	۷۱		
	شکاف بین اهمیت سلامتی با شانس دستیابی به آن	۹۷۷۶/۹۳	۲۰۸	۴۷		
	شکاف بین اهمیت اجتماع با شانس دستیابی به آن	۶۱۷۱/۶۵	۲۰۸	۲۹/۶۷		
	شکاف بین اهمیت وابستگی با شانس دستیابی به آن	۸۷۶۱/۸۵	۲۰۸	۴۲/۱۲		
	شکاف بین اهمیت پذیرش خود با شانس دستیابی به آن	۲۲۹۳۰/۳۳	۲۰۸	۱۱۰/۲۴		
	شکاف بین اهمیت همنوایی با شانس دستیابی به آن	۶۶۷۶/۸۴	۲۰۸	۳۲/۱۰		
	شکاف بین اهمیت محبوبیت با شانس دستیابی به آن	۶۲۰۳/۰۱	۲۰۸	۲۹/۸۲		

۵۱/۵۷	۲۰۸	۱۰۷۲۷/۹۷	شکاف بین اهمیت تصویر بدنی با شانس دستیابی به آن	کل
۴۶/۴۹	۲۰۸	۹۶۷۰/۹۰	شکاف بین اهمیت موفقیت مالی با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۴۷۷۵/۹۲	شکاف بین لذت با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۱۴۷۷۲/۳۲	شکاف بین اهمیت معنویت با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۹۸۲۵/۶۹	شکاف بین اهمیت سلامتی با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۶۹۴۲/۴۹	شکاف بین اهمیت اجتماع با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۸۸۱۷/۶۰	شکاف بین اهمیت وابستگی با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۲۳۰۷۵/۹۸	شکاف بین اهمیت پذیرش خود با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۶۶۷۸/۰۹	شکاف بین اهمیت هموائی با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۶۲۱۰/۹۹	شکاف بین اهمیت محبوبیت با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۱۰۸۳۲/۲۱	شکاف بین اهمیت تصویر بدنی با شانس دستیابی به آن	
	۲۰۹	۱۰۰۸۷/۱۲	شکاف بین اهمیت موفقیت مالی با شانس دستیابی به آن	

برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین شکاف اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در دانشجویان ساکن شهر و روستا تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلای تریس برابر ۰/۰۹ و معنی دار است ($F(10, 195) = 1/85, p = 0/049$) و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد را رد کرد. مجذور اتا چند متغیره برابر ۰/۰۹ یعنی ۹ درصد از تغییرات چند متغیره متغیرهای وابسته مربوط به عامل محل سکونت است. نتایج آزمون (MANOVA) نشان داد که بین دانشجویان ساکن شهر و ساکن روستا از لحاظ شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها فقط در خرده هدف هموائی ($F(1,204) = 6/25, p = 0/013$) تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می توان نتیجه گرفت که شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در خرده هدف هموائی برای دانشجویان ساکن روستا بیشتر از ساکن شهر است. اهمیت هدف هموائی برای دانشجویان ساکن روستا بیشتر از ساکن شهر می باشد اما شانس دستیابی به این هدف برای دانشجویان ساکن روستا کمتر از شهر می باشد و همین امر باعث شده است که شکاف در خرده هدف هموائی برای دانشجویان ساکن روستا بیشتر از ساکن شهر باشد

برای پاسخ به این سوال که آیا بین میانگین شکاف اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر علوم انسانی تفاوت معناداری وجود دارد، آزمون MANOVA انجام شد. در این پژوهش آزمون پیلای تریس برابر ۰/۰۴ و معنی دار نیست $F(10, 196) = 0/73, p = 0/69$ و نشان می دهد که می توان فرضیه مشابه بودن میانگین های

جامعه بر اساس متغیرهای وابسته برای دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر علوم انسانی را تأیید کرد. نتایج آزمون (MANOVA) نشان داد که بین دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر علوم انسانی از لحاظ شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در خرده هدفهای پرسشنامه اهداف و آرزوها تفاوت معناداری وجود ندارد.

اولویت بندی اهداف در بین دانشجویان پسر نشان می دهد که دانشجویان پسر خرده هدفهای پرسشنامه اهداف و آرزوها را به ترتیب زیر اولویت بندی می کنند: ۱- پذیرش خود ۲- موفقیت مالی ۳- حس اجتماعی ۴- لذت ۵- محبوبیت ۶- معنویت ۷- وابستگی ۸- همنوایی ۹- تصویر بدنی ۱۰- سلامتی. همچنین دانشجویان دختر خرده هدفهای بالا را به ترتیب زیر اولویت بندی کردند: ۱- پذیرش خود ۲- حس اجتماعی ۳- موفقیت مالی ۴- لذت ۵- معنویت ۶- محبوبیت ۷- سلامتی ۸- همنوایی ۹- تصویر بدنی ۱۰- وابستگی. لذا می توان گفت دو جنس در اولویت اول با هم هماهنگ هستند اما در اولویت دوم پسران موفقیت مالی و در اولویت سوم حس اجتماعی، ولی دختران حس اجتماعی را اولویت دوم و موفقیت مالی را اولویت سوم خود انتخاب کرده اند همچنین در اولویت چهارم دوجنس برابر عمل کرده اند ولی در اولویت پنجم و ششم با هم تفاوت دارند یعنی پسران محبوبیت را قبل از معنویت انتخاب کرده اند و دختران معنویت را قبل از محبوبیت اولویت بندی کرده اند.

۴- بحث و نتیجه گیری

هدف عمده این پژوهش بررسی شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در بین دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد بود. نتایج آزمون (MANOVA) نشان داد بین دانشجویان دختر و پسر از لحاظ اهمیت اهداف و آرزوها در هدفهای معنویت، سلامتی، پذیرش خود، همنوایی، تصویر بدنی تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می توان نتیجه گرفت که میانگین اهمیت اهداف و آرزوها در هدفهای معنویت، سلامتی، پذیرش خود، همنوایی، تصویر بدنی برای دانشجویان دختر بیشتر از پسر است اما در بقیه هدفها تفاوت معنادار نیست و همچنین بین دانشجویان دختر و پسر از لحاظ شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در هدفهای لذت، معنویت، سلامتی، حس اجتماعی، پذیرش خود، همنوایی، موفقیت مالی تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می توان نتیجه گرفت که میانگین شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در هدفهای مذکور برای دانشجویان دختر بیشتر از پسر است اما در بقیه هدفها تفاوت معنادار نیست. نتایج همچنین نشان داد که بین دانشجویان دختر و پسر از لحاظ شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در هدفهای لذت و موفقیت مالی تفاوت معناداری وجود دارد؛ هر چند که اهمیت این دو هدف بر ای دانشجویان دختر و پسر تا حدودی نزدیک به هم است ولی دانشجویان دختر شانس دستیابی خود را برای رسیدن به این دو هدف خیلی بیشتر از دانشجویان پسر می دانند و به همین دلیل، شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در خرده هدفهای لذت و موفقیت مالی برای دانشجویان پسر بیشتر از دختر

است. این یافته را می‌توان چنین تبیین نمود که اگر به نمونه سوالاتی که در این پژوهش هدف لذت و موفقیت مالی را می‌سنجیدند توجه شود مشخص می‌شود که مهمترین شرط برای رسیدن به هدفهای مذکور پول می‌باشد، بنابراین طبیعی می‌نماید که اهمیت این اهداف برای دانشجویان پسر و دختر نزدیک به هم باشد و دلیل این امر اینست که امروزه مرد به تنهایی نمی‌تواند از عهده خرج و مخارج خانه برآید و وظایف زن و مرد در جامعه صنعتی تا حدود زیادی به هم نزدیک شده است و از سوی دیگر وضعی که از لحاظ بیکاری بر قشر تحصیل کرده جامعه (خصوصا پسران) حاکم است باعث شده است که پسران شکاف بیشتری را در اهمیت این اهداف برای خود و شانس خود که برای رسیدن به آنها دارند در خود احساس کنند.

همچنین نتایج نشان داد که بین دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در کلیه هدفهای اهمیت اهداف و آرزوها تفاوت معناداری وجود ندارد و همچنین در کلیه هدفهای شانس دستیابی به اهداف و آرزوها تفاوت معنادار نبود و در ادامه نتایج آزمون مانووا نشان داد که بین دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد از لحاظ شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در هدفهای لذت، محبوبیت، تصویر بدنی و موفقیت مالی تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می‌توان نتیجه گرفت که شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در هدفهای مذکور برای دانشجویان مقطع کارشناسی بیشتر از کارشناسی ارشد است. هرچند بین اهمیت اهداف و شانس دستیابی به اهداف در بین دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تفاوت معناداری وجود نداشت، اما می‌توان گفت که دانشجویان کارشناسی اهمیت بیشتری را برای اهداف لذت، محبوبیت، تصویر بدنی و موفقیت مالی نسبت به دانشجویان کارشناسی ارشد قائل هستند و از طرفی دیگر شانس دستیابی خود را برای رسیدن به هدفهای مذکور کمتر از دانشجویان کارشناسی ارشد می‌دانند و همین علت باعث شده است که شکاف دانشجویان کارشناسی در رسیدن به اهداف نامبرده بیشتر از کارشناسی ارشد باشد. این یافته را می‌توان چنین تبیین نمود که میانگین سنی دانشجویان کارشناسی ۲۱/۳۱ و میانگین سنی دانشجویان کارشناسی ارشد ۲۴/۵۱ می‌باشد بنابراین طبیعی است که آدم در سنین کمتر اهداف و آرزوهای را در سر داشته باشد اما به امکاناتی که برای رسیدن به آنها مورد نیاز است فکر نکرده باشد و شاید دلیل اینکه دانشجویان کارشناسی شانس خود را برای رسیدن به اهداف مذکور کمتر از دانشجویان کارشناسی ارشد می‌دانند مدرک تحصیلی آنها باشد که پایین‌تر از مدرک تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد است. همچنین نتایج نشان داد که بین دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر در کلیه هدفهای اهمیت اهداف و آرزوها تفاوت معناداری وجود ندارد اما از لحاظ شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در خرده هدفهای لذت، پذیرش خود و موفقیت مالی تفاوت معناداری وجود دارد، یعنی می‌توان نتیجه گرفت که میانگین شانس دستیابی به اهداف و آرزوها در هدفهای لذت، پذیرش خود، و موفقیت مالی برای دانشجویان ساکن شهر بیشتر از ساکن روستا است اما در بقیه هدفها تفاوت معنادار نیست

و در ادامه نتایج نشان داد که بین دانشجویان ساکن شهر و ساکن روستا از لحاظ شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها فقط در خرده هدف همنوایی تفاوت معناداری وجود دارد یعنی می‌توان گفت که اهمیت هدف همنوایی برای دانشجویان ساکن روستا بیشتر از ساکن شهر می‌باشد؛ و شانس دستیابی به این هدف برای دانشجویان ساکن روستا کمتر از شهر می‌باشد و همین امر باعث شده است که شکاف در هدف همنوایی برای دانشجویان ساکن روستا بیشتر از ساکن شهر باشد. این یافته را می‌توان چنین تبیین نمود که، اگر به نمونه سوالاتی که در این پژوهش هدف همنوایی را می‌سنجد توجه شود: دوست دارم در مواجهه با سایرین با ادب و مطیع باشم؟ باید متناسب و موافق با انتظارات جامعه‌ام رفتار کنم؟ دوست دارم در آینده آرزوها و سلیقه‌هایم شبیه مردمان دیگر شود؟ مشخص می‌شود که باید اهمیت این اهداف برای دانشجویان روستا بیشتر از شهر باشد و علت آن اینست که صمیمیت و احترام متقابل در بین روستاییان بیشتر از شهر است و از سوی دیگر دانشجویان ساکن روستا شانس دستیابی خود را برای رسیدن به هدف مذکور کمتر از دانشجویان شهری می‌دانند، چون شرط لازم برای رسیدن به هدف مذکور اطاعت و همرنگی می‌باشد. همچنین نتایج نشان داد که بین دانشجویان رشته علوم انسانی و غیرانسانی در کلیه هدف‌های اهمیت اهداف و آرزوها تفاوت معناداری وجود ندارد و همچنین در کلیه هدف‌های شانس دستیابی به اهداف و آرزوها تفاوت معنادار نبود و در ادامه نتایج آزمون مانووا نشان داد که بین دانشجویان رشته علوم انسانی و غیر علوم انسانی از لحاظ شکاف بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در هدف‌های پرسشنامه اهداف و آرزوها و تفاوت معناداری وجود ندارد.

اولویت بندی اهداف در بین دانشجویان پسر نشان می‌دهد که دانشجویان پسر هدف‌های پرسشنامه اهداف و آرزوها را به ترتیب زیر اولویت بندی می‌کنند: پذیرش خود، موفقیت مالی، حس اجتماعی، لذت، محبوبیت، معنویت، وابستگی، همنوایی، تصویر بدنی، سلامتی. همچنین دانشجویان دختر هدف‌های بالا را به ترتیب زیر اولویت بندی کردند: پذیرش خود، حس اجتماعی، موفقیت مالی، لذت، معنویت، محبوبیت، سلامتی، همنوایی، تصویر بدنی، وابستگی. هرچند تحقیق قابل قیاسی در ارتباط با بررسی شکاف بین اهمیت و آرزوها با شانس دستیابی به آنها در بین دانشجویان وجود ندارد اما در موضوعاتی مثل، مقایسه اهداف زندگی در دانشجویان سال اول رشته‌های علوم تربیتی و روان شناسی در ایران و آمریکا، ساختار محتوای اهداف در بین ۱۵ فرهنگ مختلف تحقیقاتی صورت گرفته است. در این پژوهش گرچه تحقیقات صد در صد مرتبطی با موضوع وجود ندارد، اما می‌توان گفت اوضاع اقتصادی- اجتماعی، جنسیت، تحصیلات، محل سکونت و ... متغیرهای هستند که بر اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها و همچنین شکاف بین این دو تاثیرگذار هستند. چنانچه در این پژوهش ملاحظه شد دانشجویان دختر هم اهمیت اهداف و آرزوها، و هم شانس دستیابی به آنها را در کلیه هدف‌های پرسشنامه اهداف و آرزوها بیشتر

از دانشجویان پسر می‌دانند و هم شکاف کمتری را نسبت به دانشجویان پسر بین اهمیت اهداف و آرزوها و شانس دستیابی به آنها در خود احساس می‌کنند.

پژوهش حاضر با وجود تلاش و دقت در مراحل اجرا، همانند پژوهش‌های دیگر در حوزه علوم انسانی با محدودیت‌هایی روبه‌رو بوده است که باید در نظر گرفته شود. جامعه آماری این پژوهش را دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد تشکیل می‌دادند که به صورت در دسترس انتخاب شدند؛ لذا لازم است برای تعمیم نتایج جانب احتیاط را رعایت و از نمونه‌های معرف‌تر افراد جامعه استفاده کرد. اندک بودن بررسی‌های انجام شده در زمینه روایی و پایایی این ابزار در ایران، یافتن نتایج لازم برای مقایسه یافته‌های این پژوهش را دشوار ساخت.

انتخاب شرکت‌کنندگان به صورت در دسترس می‌تواند اعتبار بیرونی پژوهش را تهدید کند، بنابراین پیشنهاد می‌شود در صورت امکان مطالعات آتی برای افزایش اعتبار بیرونی نمونه‌ها به صورت تصادفی انتخاب شوند.

فهرست منابع

خیر، محمد. (۱۳۸۸). مقایسه اهداف زندگی در دانشجویان سال اول رشته‌های علوم تربیتی و روانشناسی در ایران و آمریکا.

مجله روانشناسی و علوم تربیتی، دوره سوم، شماره ۳۹، ص ۶۹-۹۷

رابرت کونبر و آنجلو کینیکی، مدیریت رفتار سازمانی: ترجمه علی اکبر فرهنگی. (۱۳۸۴). نشر پویا، چاپ اول، ص ۲۵۵.

لطیفیان، مرتضی، و بشاش، لعیان. (۱۳۸۳). مقایسه باورها و عواطف خودنظم ده رشد، در دانشجویان دختر و پسر، در سنین

مختلف. مجله روانشناسی، شماره ۳۰، ص ۲۲۷-۲۴۹.

Davis, J. A. (1966). The campus as a frog pond: An application of the theory of relative deprivation to career decisions of college men. *American Journal of Sociology*, 17-31.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.

Grouzet, F. M. E., Kasser, T., Ahuvia, A., Dols, J. M. F., Kim, Y., Lau, S., et al. (2005). The Structure of Goal Contents Across 15 Cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89(5), 800.

Henderson-King, D., & Mitchell, A. M. (2011). Do materialism, intrinsic aspirations, and meaning in life predict students' meanings of education? *Social Psychology of Education*, 14(1), 119-134.

Kasser, T. (1996). Aspirations and well-being in a prison setting. *Journal of Applied Social Psychology*, 26, 1367-1377

Kasser, T., & Ryan, R. M. (1993). A dark side of the American dream: Correlates of financial success as a central life aspiration. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65, 410-422.

Kasser, T., & Ryan, R. M. (1996). Further Examining the American Dream: Differential Correlates of Intrinsic and Extrinsic Goals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22, 280-287

- Krings, F., Bangerter, A., Gomez, V., & Grob, A. (2008). Cohort differences in personal goals and life satisfaction in young adulthood: Evidence for historical shifts in developmental tasks. *Journal of Adult Development, 15*(2), 93-105.
- Lee, J. Q., McInerney, D. M., Liem, G. A. D., & Ortiga, Y. P. (2010). The relationship between future goals and achievement goal orientations: An intrinsic-extrinsic motivation perspective. *Contemporary Educational Psychology, 35*(4), 264-279.
- Pervin, L. A. (1989). *Goal concepts in personality and social psychology*. Hillsdale, NJ: Erlbaum
- Roberts, B. W., & Robins, R. W. (2000). Broad dispositions, broad aspirations: The intersection of personality traits and major life goals. *Personality and Social Psychology Bulletin, 26*, 1284–1296.
- Roseth, C. J., Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2008). Promoting early adolescents' achievement and peer relationships: The effects of cooperative, competitive, and individualistic goal structures. *Psychological Bulletin, 134*(2), 223.
- Ryan, A. M., & Pintrich, P. R. (1997). "Should I ask for help?" The role of motivation and attitudes in adolescents' help seeking in math class. *Journal of Educational Psychology, 89*(2), 329.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist, 55*(1), 68.
- SabzehAra, M., Ferguson, Y. L., Sarafraz, M. R., & Mohammadi, M. (2014). An investigation of the associations between contingent self-worth and aspirations among Iranian university students. *The Journal of social psychology, 154*(1), 59-73.
- SabzehAra, M., Ferguson, Y. L., Sarafraz, M. R., & Mohammadi, M. (2014). An investigation of the associations between contingent self-worth and aspirations among Iranian university students. *The Journal of social psychology, 154*(1), 59-73.
- Saunders, S. (2001). Fromms marketing Character and Rokeach values. *Social Behavior and Personality: an international journal, 29*(2), 191-195.
- Saunders, S., & Munro, D. (2000). The construction and validation of a consumer orientation questionnaire (SCOI) designed to measure Fromm's (1955) "marketing character" in Australia. *Social Behavior and Personality, 28*, 219–240.
- Sheldon, K. M., & Kasser, T. (1995). Coherence and congruence: Two aspects of personality integration. *Journal of Personality and Social Psychology, 68*(3), 531.
- Thgersen-Ntoumani, C., Ntoumanis, N., & Nikitaras, N. (2010). Unhealthy weight control behaviours in adolescent girls: A process model based on self-determination theory. *Psychology and Health, 25*(5), 535-550.
- Thistlethwaite, D. L., & Wheeler, N. (1966). Effects of teacher and peer subcultures upon student aspirations. *Journal of Educational Psychology, 57*(1), 35.

The gap between the importance of objections and wishes with the chance of obtaining to them in the youngs: demographic comparisons

Houshang Garavand

Assistant Professor, Psychology Department, Faculty of Literature and Humanities, Lorestan University, Khorramabad, Iran. Email: garavand.h@lu.ac.ir

Abstract

The purpose of this study was to survey the gap between the importance of objections and wishes and the chance of obtaining to them between the university students. This study was designed and done with the descriptive method. The sample included 210 persons of the university students of Ferdowsi university of Mashhad. Objections and wishes questionnaire was completed by the university students. Reliability and validity of structure of objections and wishes questionnaire was authenticated by the researcher. In addition to descriptive statistics methods, illative statistics method (analyzing multi-variable variance (MANOVA) was used for data analysis. The results of multi- variable test shows that there is significant difference between male and female university students from the view of the gap between the importance of the objections and wishes and chance of obtaining to them in the sub-goals of joy and financial success. Also there is significant difference between male and female undergraduate and postgraduate students in the view of these sub-goals: joy, popularity, body image, financial success. There is significant difference between students living in village and city from the view of sub- goal of conformity but there was no significant difference between the students of humanities major and others. Also there is significant difference between female and male students in these sub- goals from the view of objections and wishes importance mean: spirituality, healthiness, self-acceptance, conformity, body image, total questionnaire. But there was no significant difference between undergraduate and postgraduate students, students living in village and city, humanities students and other majors. Also there was significant difference between female and male students in these sub-goals from the view of the mean of obtaining chance to objections and wishes: joy, spirituality, healthiness, social sense, self-acceptance, conformity, financial success, total questionnaire. There was significant difference between the students living in village and city from the view of these sub-goals: joy, self-acceptance, financial success. But there was no significant difference between undergraduate and postgraduate students, humanities students and other majors. The findings of this study confirms that female students in comparison with the male students give more importance to wishes and also have more chance for reaching to them.

Keywords: objections and wishes, gap, university student.